

Routekaart Samenwerken bij online jeugdcriminaliteit

Speel jij als professional een rol in de integrale aanpak van jeugdcriminaliteit? Kom jij wel eens zorgwekkende online berichten tegen, waarvan je je afvraagt hoe je daar het beste mee om kunt gaan? De routekaart helpt je op weg!

Versterk de samenwerking

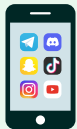
Deze routekaart helpt je om de online wereld een vaste plek te geven in je werk en in de samenwerking met partners.

PARTNERS EN ROLLEN →

AFSPRAKEN

AFSPRAKEN MAKEN →

CASUSSEN EN ONLINE FENOMENEN →

START ROUTE

Je ziet een zorgwekkend online bericht van een jongere of krijgt deze doorgestuurd. Volg de stappen op de route. Klik op → voor extra uitleg.

1. Bericht duiden →

2. Contextinformatie →

JA, DOORLOOP SAMEN STAP 1 EN 2

NEE

3. Partner(s) betrekken? →

JA

NEE

4. Ingrijpen? →

5. Mogelijke online/offline acties →

Evaluëren →

Evaluëren →

colofon

Partners en rollen

Jongerenwerk, politie, boa's en OOV-ers van de gemeente werken veel met elkaar samen in de integrale aanpak van jeugdcriminaliteit.* Elke partner heeft daarbij een eigen rol. Het helpt als je elkaars rol kent, ook online. En als je begrijpt wat elke partner vanuit zijn rol wel en niet kan.

Voor alle partners geldt:

- Doe online wat je offline ook doet (en doe online niet wat je offline niet doet).
- Houd rekening met de dynamieken van de online wereld.
- Kan je vanuit jouw rol via sociale media makkelijk contact leggen met jongeren? Doe dat dan met een herkenbaar professioneel profiel.

* Er zijn meer partners die kunnen meedoen, zoals scholen, hulpverleners en het Openbaar Ministerie. Omdat zij vaak samenwerken met de vier kernpartners, richt deze routekaart zich op die vier kernpartners.

TIPS

- In [het 7-stappenmodel](#) van het CCV lees je meer over wat partners online kunnen doen.
- Bekijk [deze infographic](#) voor extra uitleg over de informatiepositie van partners in de online leefwereld, van de Veiligheidscoalitie en RIEC Midden-Nederland.

Jongerenwerk

Rol algemeen

Jongerenwerkers nemen een stevige positie in binnen de pedagogische infrastructuur van een wijk of buurt. Jongerenwerkers zijn daar waar jongeren zijn en investeren in een duurzame vertrouwensrelatie. Zij bieden laagdrempelige ondersteuning aan jongeren in hun ontwikkeling naar volwassenheid. Ze doen dit door contact te maken, te motiveren, op te voeden en te activeren. Ook signaleren zij (online/offline) trends en ontwikkelingen onder jongeren.

Toepassing online

Een jongerenwerker gebruikt social media om contact te houden met jongeren en om hun wereld beter te begrijpen (zie ook deze [handvatten van het Nji](#)). Met een herkenbaar professioneel profiel is hij* laagdrempelig bereikbaar. Zo weten jongeren ook online dat ze terecht kunnen voor een luisterend oor of ondersteuning. Daarom hebben jongerenwerkers soms toegang tot besloten profielen van jongeren. Door ook in de online wereld naast jongeren te staan, ziet hij wat er speelt: positieve ontwikkelingen én signalen die zorgen geven. In bepaalde situaties mag of moet de jongerenwerker, volgens de [beroepscode](#) en in het belang van de jongere, andere partners betrekken.

* Overal waar 'hij' in de tekst staat, bedoelen we ook 'zij'.

Politie

Rol algemeen

De politie heeft de taak om op te treden tegen burgers die de wet overtreden, maar ook om hen te beschermen en hulp te verlenen als zij dat nodig hebben. Dit doet ze bijvoorbeeld door bemiddelend op te treden en slachtoffers te begeleiden. Een belangrijke taak voor de lokale politie is om de openbare orde te handhaven.

Toepassing online

Een politieagent kan digitaal surveilleren met een professioneel profiel. Dit kan met een eigen account of via het account van het basisteam of de eenheid.

Elke politieagent kan social media gebruiken op een manier die past bij zijn taak. Een jeugdagent kan laagdrempelig contact leggen met jongeren en voor hen een aanspreekpunt zijn. Een digitaal wijkagent is het vaste aanspreekpunt van de politie in de digitale wijk. Dit doet hij met een herkenbaar politieprofiel.

Binnen de politie zijn ook agenten en afdelingen die gespecialiseerd zijn in OSINT (open source intelligence). Zij verzamelen informatie uit openbare bronnen zoals sociale media. Ze zoeken bijvoorbeeld naar online fenomenen en gebeurtenissen. Dat kan ook met een heimelijk profiel.

Gaat de politie gericht online zoeken naar informatie over (mogelijk) strafbaar gedrag van personen? Dan is het geen digitaal surveilleren meer, maar digitaal opsporen. Dit mag alleen binnen een onderzoek onder het gezag van het Openbaar Ministerie. In zo'n onderzoek kan de politie ook informatie uit besloten bronnen gebruiken.

Partners en rollen

Gemeente boa's

Rol algemeen

Boa's zorgen voor een veilige en prettige buurt. Ze handhaven de regels om de openbare orde te bewaren. Vanuit een toezichhoudende rol controleren zij of mensen zich aan de regels houden en ze signaleren overlast. Vanuit een handhavende rol kunnen zij verdachten staande houden en mogen zij boetes uitschrijven. Boa's zijn vaak in de wijk en hebben contact met bewoners, ondernemers en netwerkpartners.

Boa's met het taakaccent jeugd kunnen een belangrijke rol spelen bij de aanpak van jeugdgroepen. Ze signaleren overlast, brengen groepen in beeld en grijpen in als dat nodig is: met een waarschuwing of door te handhaven.

Toepassing online

Vanuit hun toezichhoudende rol kunnen boa's online signalen oppikken en makkelijk contact leggen met jongeren. Het is belangrijk om binnen de gemeente duidelijke afspraken te maken over hoe deze taak binnen de wet- en regelgeving valt, omdat de opdracht van boa's per gemeente kan verschillen. Zorg in elk geval dat boa's online herkenbaar zijn via een professioneel profiel en geen digitale opsporing uitvoeren. Online aanwezigheid van boa's kan hun zichtbaarheid, begrip en vertrouwen bij jongeren vergroten. En online signalering maakt het mogelijk om vroegtijdig in te grijpen.

Gemeente OOV

Rol algemeen

De ambtenaar Openbare Orde en Veiligheid (OOV) adviseert de burgemeester over de openbare orde en veiligheid. Hij voert de regie op de lokale aanpak jeugdcriminaliteit en onderhoudt het netwerk van partners in de regio.

Toepassing online

De OOV-ambtenaar kan binnen zijn functie alleen online actief zijn in het kader van de openbare orde en veiligheid. Dit is alleen mogelijk in specifieke gevallen. Lees er meer over in [deze handreiking van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelatie](#).

In de aanpak van online jeugdcriminaliteit is de OOV-ambtenaar met name verantwoordelijk voor het maken en aanjagen van afspraken tussen de partners, monitoren van resultaten en adviseren van de burgemeester.

Afspraken maken

Hoe kom je tot afspraken?

Bij de integrale aanpak van (online) jeugdcriminaliteit is het belangrijk dat partners op elkaar kunnen rekenen. Maak daarom in 'vredestijd' afspraken over wie wat doet als er online zorgwekkende berichten worden gesignaleerd. Plan als OOV-er een moment in met (in ieder geval) de kernpartners om de stappen hieronder door te nemen. Dat kan ook tijdens een regulier overleg tussen partners.

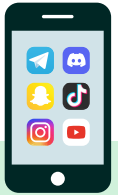
1. Verdeel de **voorbeeldcasussen** over de deelnemers. De helft van de casussen is geschreven voor professionals die voor hun werk online aanwezig zijn en die zelf online zorgwekkende berichten kunnen zien. De ander helft is geschreven voor professionals die vanuit hun werk niet online aanwezig zijn en een online bericht krijgen doorgestuurd.
2. Neem 10 minuten om na te denken: hoe duid je deze casus en wat doe je? Gebruik de voorbeeldvragen bij de stappen in de routekaart als hulpmiddel. Schrijf je keuzes eventueel op.
3. Bespreek daarna de casussen plenair. Elke deelnemer vertelt wat hij zou doen volgens de stappen in de routekaart. Check of iedereen hetzelfde verwacht, of dat er verschillen zijn.
4. De OOV-er leidt het gesprek en zorgt dat er per casus concrete afspraken worden vastgelegd.
5. Bekijk aan het einde alle afspraken. De OOV-er scherpt ze waar nodig aan.
6. Na dit overleg stimuleert en evalueert de OOV-er de uitvoering van de gemaakte afspraken.

Voorbeeld

Leg als OOV-er de afspraken vast. In deze tabel staan voorbeelden van hoe je dat kunt doen.

Soort casus	Afspraak	Wie zijn betrokken? (organisaties/namen)
Wapens	Als een van de partners online informatie over wapens ziet, deelt die partner dat altijd direct met de politie.	Jongerenwerk, jeugdboa, scholen, politie
Drugs	Bij kleine hoeveelheden drugs die partners online tegenkomen, is direct informeren van de partners niet nodig. Wel wordt dit in het volgende overleg met de partners besproken.	Jongerenwerk, jeugdboa, OOV, politie
Algemeen	De politie kan het jongerenwerk vanuit hun kennis van de online leefwereld vragen om online berichten te duiden, maar deelt de context van de vraag niet.	Politie en jongerenwerk

Casussen en online fenomenen

Wat voor online fenomenen doen zich voor onder jongeren? Op de volgende pagina's lichten we de volgende online fenomenen toe:

- Rivaliserende jeugd
- Seksueel grensoverschrijdend gedrag
- Fraude
- Online aangejaagde ordeverstoringen
- Intimidatie en geweld
- Illegale handel
- Radicalisering en extremisme
- Cybercriminaliteit

Voorbeeldbericht en casussen

Bij elk fenomeen vind je een voorbeeldbericht met een bijbehorende casus. Je kunt deze gebruiken als oefenmateriaal om in 'vredestijd' **afspraken te maken**.

ONLINE

De casussen met dit icoon zijn voor professionals die met een professioneel profiel online zijn.

OFFLINE

De casussen met dit icoon zijn ook voor professionals die niet met een professioneel profiel online zijn.

Je kunt de casussen stap voor stap met de routekaart doorlopen en bepalen: wat kan of moet ik in deze situatie doen?

TIPS

- Raadpleeg [Jongline](#) voor meer informatie over online fenomenen, platformen die jongeren gebruiken en de betekenis van internet- en/of straattaal.
- Jongeren die slachtoffer zijn van online grensoverschrijdend gedrag kunnen (anoniem) hulp zoeken bij [Offlimits](#).

Online rivaliserende jeugd

Rivaliserende jongeren(groepen) kennen we al decennialang. Het gebruik van social media om uit te dagen, is wel een relatief nieuw fenomeen. Online uitingen tussen rivaliserende jongeren worden vaak gezien als aanjagers voor conflict. Elkaar online beledigen, bedreigen, uitdagen of kwetsend beeldmateriaal verspreiden lijken incidenten zichtbaarder te maken en sneller op de spits te drijven. Opjuttende reacties van een online publiek gooien extra olie op het vuur.

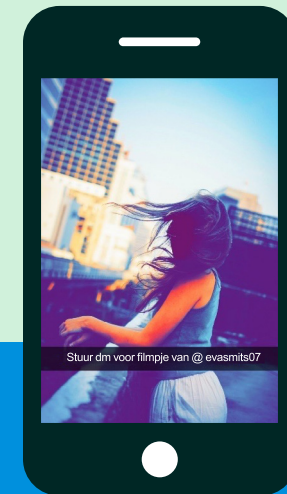

ONLINE

Je ziet om 12:30 dit openbare Mijn-Verhaal Snapchatbericht op het account van een 17-jarige jongere die je volgt. Je hebt een hele sterke band met deze jongen. De laatste tijd maakt de politie zich zorgen omdat hij met bepaalde personen op straat wordt gezien.

Online seksueel grensoverschrijdend gedrag

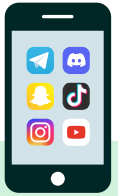
Seksueel verkennend gedrag is normaal onder jongeren, zolang dit binnen ieders grenzen blijft. Tegenwoordig vindt veel van dit gedrag online plaats. *Sexting*, oftewel het maken, sturen en ontvangen van seksueel getinte berichten en content, hoort daarom bij de normale ontwikkeling van jongeren. Wanneer dit online gedrag niet meer met wederzijdse instemming, vrijwilligheid en/of gelijkwaardigheid plaatsvindt, spreken we van online seksueel grensoverschrijdend gedrag. Denk bijvoorbeeld aan het (door)sturen van seksuele content zonder toestemming van de afgebeelde persoon of de ontvanger, afpersing met seksuele beelden, wraakporno of seksueel online contact tussen een volwassene en een minderjarige. Deze handelingen zijn strafbaar.

OFFLINE

Je krijgt via Whatsapp een screenshot doorgestuurd van dit directe Snapchat-bericht. Je ontvangt het van een moeder met wie je voor je werk vaker contact hebt. Zij kreeg de screenshot van haar dochter. De moeder zegt dat ze het meisje op de foto niet kent, maar haar dochter vertelde haar dat het meisje bij haar op school zit. De moeder maakt zich veel zorgen en vraagt of jij iets kunt doen.

Casussen en online fenomenen

Online fraude

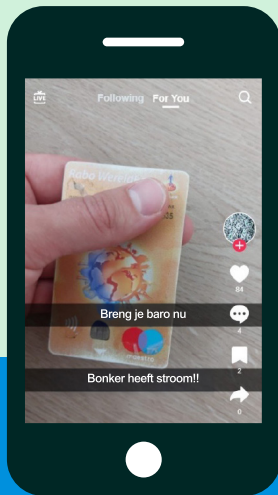
Digitale criminaliteit neemt de laatste jaren enorm toe. Vormen van online fraude, met name aan- en verkoopfraude, bankhelpdeskfraude en vriend-in-noodfraude, hebben daar een belangrijk aandeel in. De pakkans is laag en de winsten kunnen groot zijn. Online fraude vindt vaak plaats in georganiseerd verband. Jongeren kunnen verschillende rollen in het netwerk innemen. Soms is hun deelname bewust en vrijwillig, maar het kan ook onbewust of zelfs gedwongen zijn. Ook jongeren met een licht verstandelijke beperking (lvb) kunnen online fraude plegen. Kant-en-klare programma's en instructies zijn online te koop en met een paar klikken op de knop is het mogelijk om anderen op te lichten.

Online aangejaagde ordeverstoringen

Steeds vaker worden gemeenten geconfronteerd met ordeverstoringen die via social media worden aangejaagd. Deze online aangejaagde ordeverstoringen zijn vaak van politieke aard en gericht tegen de overheid en/of haar beleid. Denk bijvoorbeeld aan coronarellen of uit de hand lopende demonstraties. Maar dit hoeft niet altijd zo te zijn: het kunnen ook geplande vechtpartijen tussen rivaliserende (jeugd)groepen zijn of onverwacht aangekondigde bijeenkomsten van *influencers*. De gemeente kan (in samenwerking met lokale partners) verschillende interventies inzetten, zoals te zien is [in deze interventiekaart](#). In sommige gevallen mag de gemeente zelf online onderzoek doen om openbare ordeverstoringen te voorkomen. Het is aan te bevelen om daarvoor vooraf een protocol op te stellen, met behulp van [dit document](#).

Online intimidatie en agressie

Intimidatie is gericht op het oproepen van angst bij een ander, vaak aan de hand van agressieve dreigementen. Dit kan bijvoorbeeld dreigen tot fysiek geweld, uitsluiting, afpersing of chantage zijn. Via social media kunnen jongeren elkaar intimideren door berichten naar elkaar te sturen. Maar vaak genoeg circuleren ook beelden van fysieke agressie en intimidatie op het internet. Denk aan video's waarin jongeren gedwongen worden om eigendommen af te staan, zoals sieraden, telefoons of kleding. Of video's waarbij jongeren worden gedwongen zich uit te kleden of op andere manieren worden vernederd. Dit kan een grote impact hebben op het slachtoffer omdat deze beelden door veel leeftijdsgenoten worden gezien en lastig zijn te verwijderen.

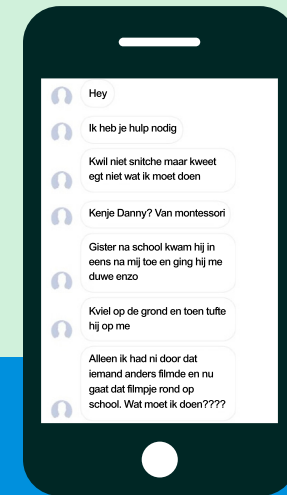
ONLINE

Je ziet dit openbare TikTok bericht van een 20-jarige. Je hebt de plaatser van dit bericht nooit persoonlijk gesproken, maar je volgt hem wel op TikTok. Hij is namelijk een bekende jongen uit de buurt.

OFFLINE

Je krijgt dit bericht doorgestuurd van een buurtvader. Hij kreeg het van een jongere die zich zorgen maakt. De plaatser van het bericht is Scott, een jongen van 16 die je alleen van naam kent. Je weet dat hij bij een problematische jeugdgroep hoort waarvoor een groepsaanpak loopt. Vorig jaar waren er meerdere ongeregelde heden tussen kermisbezoekers en de politie.

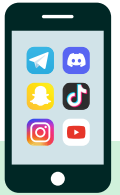

ONLINE

Je krijgt via Instagram deze berichten in jouw DM. Je kent deze 16-jarige jongen nog maar net, maar je hebt een goede klik met hem. Danny ken je niet. Je hebt het filmpje zelf nog niet gezien.

Casussen en online fenomenen

Online illegale handel

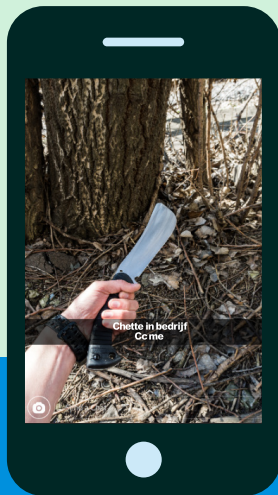
Social media maken illegale handel, zoals bijvoorbeeld drugs- en wapenhandel, makkelijker. Deze platformen bieden een groot bereik, zijn makkelijk in gebruik, bieden een grote mate van anonimiteit en (het gevoel) van een lage pakkans. Illegale handel gebeurt vooral op Snapchat en Telegram. Handelaren gebruiken social media om klanten te bereiken die geïnteresseerd zijn in illegale spullen. Zo gaan er menulijsten rond voor drugs en adverteren jongeren om wapens te kopen of te verkopen. Snapchat wordt met name gebruikt voor een-op-een contact voor het sluiten van een deal. Telegram wordt vooral gebruikt als advertentieruimte in grote groepen.

Online radicalisering en extremisme

Radicalisering is het proces dat iemand de samenleving op basis van radicale ideeën wil veranderen. Dit gaat over in extremisme als hij of zij daarbij geweld wil gebruiken. Jongeren kunnen op verschillende manieren radicaliseren via het internet. Ten eerste kunnen jongeren online in aanraking komen met extreem gedachtegoed. Ten tweede kunnen jongeren actief gerekruteerd of geronseld worden om (gewelddadige) handelingen uit te voeren. Ten derde worden social media gebruikt door extremisten om onderling te communiceren en propaganda uit te wisselen. Dit vindt plaats op zowel openbare als besloten platformen, alhoewel de content binnen besloten kanalen over het algemeen extremer is en jongeren daar meer worden gerekruteerd.

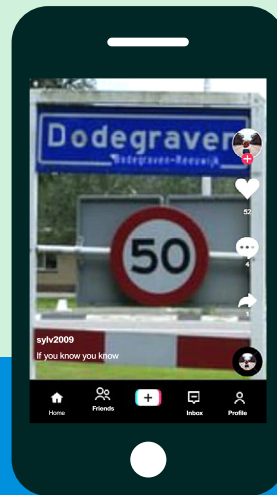
Cybercriminaliteit

Hoewel de termen 'gedigitaliseerde criminaliteit' en 'cybercriminaliteit' vaak door elkaar worden gebruikt, is er een verschil tussen beide soorten. Alle delicten die we al heel lang kennen, maar nu met digitale middelen worden gepleegd, heten gedigitaliseerde criminaliteit. Denk hierbij aan illegale handel via het internet, online fraude of cyberstalking. Alle vormen van criminaliteit die alleen gepleegd kunnen worden met ICT heten cybercriminaliteit. Denk hierbij bijvoorbeeld aan DDoS aanvallen, hacken of phishing. De drempel om cybercriminaliteit te plegen wordt steeds lager. Je hoeft hier geen slimme hacker voor te zijn. Via Telegram of andere platformen kan iedereen via een paar klikken kant-en-klare producten kopen om cyberdelicten te plegen. Daarbij zien opsporingsinstanties steeds vaker dat cybercriminelen óók wapenbezit of andere traditionele delicten op hun naam hebben staan.

OFFLINE

Je krijgt dit besloten Snapchat-bericht doorgestuurd van een jongerenwerker uit een andere gemeente. Hij waarschuwt je en zegt dat het om een jongere uit jouw gemeente gaat. Hij vraagt je om de foto niet verder te verspreiden. In de regio lopen de laatste tijd veel jongeren met messen rond. Je kent de plaatser van dit bericht niet.

ONLINE

Je ziet dit besloten TikTok-bericht van een 15-jarig meisje. Het is alleen een foto die ze plaatst. Je volgt haar op TikTok en je kent haar goed. Ze is introvert, maar is over het algemeen vrij open tegen jou. Haar school heeft laatst zorgen geuit, omdat ze tijdens discussies in de klas ineens zeer actief was en extreme opvattingen had over de samenleving.

OFFLINE

Je krijgt via WhatsApp een screenshot doorgestuurd van een besloten Instagram-bericht. Het komt van een meisje van 14 uit jouw gemeente, dat je goed kent. Met de jongen van 15 die het bericht plaatste, heb je wel eens gesproken, maar je kent hem niet goed. Je volgt hem niet op Instagram. Hij komt tot nu toe alleen maar positief in beeld en je hebt geen concrete signalen dat hij opvallend veel met ICT bezig is.

1. BERICHT DUIDEN

Kijk eerst alleen feitelijk naar het bericht en of je het begrijpt. Probeer het bericht, de taal, de symbolen en betrokken personen te duiden. Ga nog niet uit van vermoedens of mogelijke interpretaties. Laat ook altijd een interne collega meekijken. Mogelijk geeft je collega een andere betekenis aan het bericht.

De vragen die je (met je collega) kunt beantwoorden, zijn:

Ken je de plaatser(s) van het bericht of de mensen die reageren?

Zie je herkenbare personen of plekken?

Welke straattaal of internettaal staat erin? Wat betekent dat?

Welke emoji's zie je? Wat kunnen die betekenen?

Op welk platform staat het bericht?

Is het een bericht (post) of een verhaal (story)?

Is het bericht openbaar of besloten? Als het bericht openbaar is dan kan iedereen het zien. Hierdoor is het bereik en de eventuele schadelijke impact groter. Ook zorgt een openbaar bericht ervoor dat je deze kunt delen met partners. Een besloten bericht kunnen alleen contacten van de plaatser zien. Dat zorgt voor een minder groot bereik en minder deelmogelijkheden. Stel dit daarom gelijk vast, voordat het bericht eventueel weer verdwenen is.

Hoe groot is het (mogelijke) bereik van het bericht (aantal volgers, reacties, likes)?

2. CONTEXTINFORMATIE

Nu ga je (offline) informatie betrekken. Keek je eerst alleen naar de feiten, nu is er ook ruimte om vermoedens en interpretaties een plaats te geven. Een online bericht staat vaak niet op zichzelf. Het kan een reactie zijn op een ander bericht of een offline gebeurtenis. Ook zijn online berichten altijd onderdeel van een *performance*: jongeren kunnen zichzelf online op een bepaalde manier profileren. Dit is regelmatig een overdreven weergave van de werkelijkheid.

Het is daarom belangrijk om de context van het bericht in kaart te brengen. Betrek ook in deze stap interne collega's, die mogelijk meer informatie hebben.

De vragen die je (met je collega) kunt beantwoorden zijn:

Wat weet je over de plaatser van het bericht?

Hoe profileert de plaatser zich op (andere) sociale media?

Wat weet je over zijn vriendengroep?

Past het online beeld (ook wel online performance genoemd) bij wat je offline ziet?

Wat weet je over andere herkenbare personen, slachtoffers of plekken?

Kan dit bericht bedoeld zijn als grap?

Zijn er (offline) gebeurtenissen van het afgelopen jaar die hierbij passen?

Is dit bericht strafbaar of kan het leiden tot strafbare feiten?

3. PARTNER(S) BETREKKEN?

Betrek je een partner?
Controleer dan eerst (delen van) je antwoorden bij stap 1 en 2 met deze partner(s). Ga daarna door naar de keuze om wel of niet in te grijpen.

Betrek je geen partner(s)?
Ga dan direct door naar stap 4.

Nu je het bericht hebt geduid en de context hebt onderzocht, kun je beslissen of het noodzakelijk is om partners te betrekken. Dit kunnen de kernpartners zijn als jongerenwerk, politie, boa's en OOV. Of andere partners als scholen, hulpverleners of het Openbaar Ministerie.

Het kan een lastige afweging zijn of je partners moet betrekken. Om hier een keuze in te maken, kun je deze vragen beantwoorden:

Wat is mijn doel met het betrekken van een partner?

Welke partner moet (gegevens uit) dit bericht kennen? Kijk ook verder dan jongerenwerk, politie, boa's of OOV. Denk bijvoorbeeld aan scholen, hulpverleners of het OM.

Kun je het bericht anoniem delen of is het noodzakelijk om persoonsgegevens te benoemen? Laat het delen van persoonsgegevens altijd achterwege als je hetzelfde doel kunt bereiken. Voor meer informatie in welke situatie je persoonsgegevens kunt delen, zie [deze handreiking van het CCV](#).

Is het bericht openbaar of besloten?

Is het noodzakelijk dat je het volledige bericht deelt (bijvoorbeeld aan de hand van een schermafdruk)? Of kun je dit ook op een andere manier delen, bijvoorbeeld door het bericht te beschrijven en alleen de noodzakelijke gegevens te delen?

Verbreek je met het betrekken van partners bij dit bericht mogelijk een vertrouwensrelatie tussen een jongere en jezelf of een collega? Deze vraag is nog belangrijker om te stellen op het moment dat je het bericht doorgestuurd krijgt van iemand anders (bijvoorbeeld een jongere of een collega).

Heb je te maken met bijzondere persoonsgegevens? Bijzondere persoonsgegevens hebben te maken met iemands ras, politieke overtuiging, religie, lidmaatschap van een vakbond, gezondheid, seksualiteit, genetische en/of biometrische gegevens. Gaat het om bijzondere persoonsgegevens uit (semi)openbare bronnen, dan is het delen hiervan geen probleem. Als een jongere de gegevens zelf heeft gepost of bevestigd, dan heeft hij zijn gegevens zelf openbaar gemaakt. Komen de bijzondere persoonsgegevens uit een besloten account, dan deel je dit in principe niet.

Zit de plaatser of betrokkene van het bericht in een aanpak met een **convenant** zoals een groepsaanpak of persoonsgerichte aanpak (zoals radicalisering)? Dan kan je vaak makkelijker een partner betrekken.

Is de kans aannemelijk dat in de toekomst ernstige feiten worden gepleegd, zoals zware mishandeling, levensdelicten of een serieuze verstoring van de openbare orde? Zo ja: onderneem direct actie, informeer en betrek partners!

4. INGRIJPEN?

Na een zo goed mogelijke duiding van het bericht en de context, stel je jezelf (eventueel met partners) de vraag of er ingegrepen moet worden en door wie.

De vragen die je (samen met collega's of partners) hiervoor kunt beantwoorden zijn:

Wat wil je bereiken met ingrijpen?

Benader je de plaatser van het bericht, of iemand uit zijn omgeving?

Ben jij de juiste persoon om in te grijpen of past dit beter bij een collega of partner?

Lopen er al interventies rond deze persoon, zoals een persoonsgerichte of groepsaanpak? Betrek dan de regisseur of projectleider.

Breng je een vertrouwensband in gevaar als je ingrijpt?

Heeft ingrijpen gevolgen voor de veiligheid van anderen of van jezelf?

5. MOGELIJKE ONLINE/OFFLINE ACTIES

Als je (eventueel samen met partners) tot de conclusie komt dat het nodig is om in te grijpen, dan kan dat op verschillende manieren. Dit is afhankelijk van jouw rol, het doel van de interventie, de band die je met een jongere hebt en de mogelijkheden die er zijn. Jij, een collega of een partner kunnen zowel online als offline acties uitvoeren. De meeste interventies kunnen zowel op (potentiële) daders als slachtoffers worden ingezet. Hieronder staan enkele voorbeelden. Vergeet tot slot niet om met je collega's of partners de acties te evalueren.

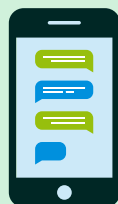
Voorbeelden van online interventies

Een openbare reactie onder het bericht plaatsen. Dit kan effectief zijn wanneer je als doel hebt om aan een breed publiek te laten weten dat je het bericht hebt gezien en dus niet alleen aan de plaatser van het bericht. Je toont duidelijk jouw aanwezigheid op social media en dat je ingrijpt bij onwenselijke berichten.

Het sturen van een Direct Message (privé-bericht). Dit is mogelijk effectief als je iets wilt bespreken dat gevoelig kan liggen. Of als je de indruk hebt dat deze persoon niet of anders zou reageren bij een openbare reactie. Let wel op dat een DM niet altijd zo privé is als dat het lijkt. Vaak worden schermafdrucken gemaakt die worden geopenbaard of doorgestuurd om iemand te *exposen*. Dit kan ook jou als professional overkomen.

Direct bellen/face timen. Dit is de optie die mogelijk het meest toepasbaar is wanneer je iemand dringend wilt bereiken. Dit is ook het meest intieme contact dat je met iemand kunt krijgen via de telefoon.

Een openbaar online bericht plaatsen. Je kunt actief via de eigen sociale media kanalen communiceren over de gebeurtenis. Daarmee laat je weten dat je op de hoogte bent van wat er online gebeurt. Je kunt zo laten zien hoe partners hiermee omgaan en hier voorlichting aan koppelen.

Voorbeelden van offline interventies

Het direct opzoeken van de persoon als je weet of een vermoeden hebt waar hij of zij zich kan bevinden. Je kunt in dringende situaties hiervoor kiezen als je veel waarde hecht aan het fysieke contact. Dit kan eventueel in combinatie met een online bericht om af te spreken.

Een collega of partner inschakelen voor een contactmoment of (huis) bezoek. Overweeg deze optie wanneer je denkt dat iemand anders beter contact kan leggen dan jij vanuit jouw rol of band met de jongere. Let hierbij wel goed op welke informatie je wel of niet deelt met deze collega of partner. Communiceer ook wat jij wel of niet zelf gaat doen.

Een ouder of voogd benaderen. Zij kunnen weinig zicht hebben op het online gedrag van hun kind. Als je weet hoe de relatie tussen ouder/voogd en kind is, maar ook als jij of een collega/partner een goede relatie met de ouder/voogd hebt, kan het contact mogelijk effectiever zijn vanuit hun rol. Overweeg deze optie vooral ook bij minderjarigen.

Afwachten totdat je de persoon weer fysiek ziet. Dit kan effectief zijn als je de situatie inschat als 'niet dringend' en je het contact laagdrempelig wilt houden.

Handhavend optreden. Het bericht kan een aanleiding zijn voor bestuurlijke of strafrechtelijke maatregelen. Het kan bijvoorbeeld noodzakelijk zijn om iemand op te pakken of een gebiedsverbod op te leggen. Overleg dit met collega's en eventueel met de bevoegde partner.

EVALUEREN

Na het doorlopen van de vorige stappen is het belangrijk om samen met betrokken collega's en/of partners te evalueren. Kijk terug op het proces: wat ging goed en wat kan beter? Gebruik de uitkomsten om **afspraken** aan te scherpen en de samenwerking te versterken.

Vragen die je samen kunt bespreken zijn:

Hadden we voldoende kennis en contextinformatie om het bericht goed te duiden?

Hadden we voldoende zicht op online signalen? Via welke apps wel en niet? En zagen we signalen op tijd?

Waren de juiste partners betrokken, en gebeurde dat op tijd?

Hebben we onderling via de juiste kanalen gecommuniceerd (bellen, groepsapp, overleggen)? Of kan dat slimmer?

Zijn we zorgvuldig omgegaan met informatie, privacy en vertrouwensrelaties?

Kregen partners na het delen van informatie genoeg terugkoppeling over wat er mee is gedaan?

Was vooraf duidelijk wie ging ingrijpen en hoe?

Hebben we online inzet goed gekoppeld aan offline inzet?

Is het doel van de interventie(s) gehaald?

Wat was het effect op de jongere, mogelijke slachtoffers en de omgeving?

Zijn vervolgacties nodig, of kunnen we de situatie afsluiten?

Colofon

Deze uitgave kwam tot stand dankzij de samenwerking tussen NHVeilig, het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, Partner in Crime en het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Onze dank gaat uit naar de professionals van politie Noord-Holland, gemeente Alkmaar, Dijk en Waard en Purmerend en Link Jongerenwerk en Stichting Welzijn Bergen die hun kennis en expertise deelden.

Tekst

Joran de Jong, Partner in Crime
Jolien Terpstra, NHVeilig
Marjolein van Aggelen, NHVeilig
Frannie Herder, Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid

(Eind)redactie

Anniek van Baren, Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid

Vormgeving

Woltera Niemeijer, CO3

©NHVeilig/het CCV/Partner in Crime, 2e versie, maart 2026

NHVEILIG

CCV centrum voor
criminaliteitspreventie en
veiligheid

Partner in Crime

